

တၢ်ကၢၣ်ဘၣ်ကၢၣ်သ့လၢလီၤဆီ
တၢ်ပိးတၢ်လီ

တၢ်က့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့လၢလီၤဆီၤ အံၤတၢ်န့ၣ်လီၤအလီၤဆီၤအိၣ်ဒီး
တၢ်ဟံၣ်ပညိၣ်လၢက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ်က့ၢ်ဖိတဂၤ
တၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤဆီၤသ့ၣ်တဖၣ် ကလၢထီၣ်ပွဲၤ
ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢၤ သ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ် အခီလီၤဆူ
မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ပွၤက့ၢ်ထွဲတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢၤ သ့ၣ်တဖၣ်သ့ဟ့ၣ်ထီၣ် ကျဲၤအဘိဘိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့သ့ညါကွၢ်
ဂီၤတဂ့ၤတဘျီ

တၢ်န့ၢ်တအၢ၊
တၢ်မၢ်တထံၣ်တၢ်

အိၣ်တံၣ်စ့ၣ် အလွၢ်
တၢ်ဆါ

တၢ်န့ၢ်တအၢ၊ မတမ့ၢ်
အိၣ်ဒီးတၢ်ကိၣ်ခဲလၢ
တၢ်န့ၢ်ဟူ

သး
တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးကွၢ်
ဂီၤတဂ့ၤ တဘျီ

ခိၣ်န့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်
ထး

တၢ်ကံၢ်စၢ်
ဘါစၢ်လၢတၢ်
ကတိၤကျိၣ်

တၢ်အယံ အကွဲတၢ်
ကံၢ်စၢ်ဘါစၢ်

တၢ်ကံၢ် စၢ်ဘါစၢ်လၢ
တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အ
ဂၤ

တၢ်ထံၣ်တၢ်ကံၢ်စၢ်ဘါ
စၢ်

တၢ်ကံၢ် စၢ်ဘါစၢ်လၢ
တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အ
ဂၤ

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်
စၢ်ခံ

တၢ် သ့သ့ၣ်ညါက့ၢ်ဂီၤတ့ၣ် တဘၣ်ဖိတဂၤန့ၣ် မ့ၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်?

ကွံၣ်ဖိတဂၤ လၢအလိၣ်ဘၣ် တၢ်တ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လိအလီၤ ဆီ ဘၣ်ဃးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်
အလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲလီၢ်ကဝီၤတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢအဖီလၢသ့ၣ်တဖၣ်

- တၢ်သ့သ့ၣ်ညါ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိၤ အကျဲ(တၢ်အဒိ - ဆိကမိၣ်တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်ဘျၢဘျၢ , ဃုၣ်လီၤ
တၢ်ဂ့ၢ် ကီ)
- မၤဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ (တၢ်သ့ဖဲးသ့ မၤ သ့ၣ်တဖၣ် လၢ တၢ်အိၣ်မူကိးမုၢ်နီၤ)
- တၢ်မၤ န့ၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မၤ လိလံာ်ဒိၣ်လဲၣ်ထီ

တၢ်နၢ် တအၢမ့တမ့ၢ် ကီၤခဲလၢတၢ်နၢ်ဟူ န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်နၢ် တအၢမ့တမ့ၢ် ကီၤခဲလၢတၢ်နၢ်ဟူ န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤဟဲၣ် ဖဲကိ ဖိတဂၤလိာ်ဘၣ် တၢ်တုၤတၢ်န့ၣ်လိာ်
လိာ်ဆိဆိ ခိဖျိ တၢ်နၢ်တအၢမ့တမ့ၢ် ကီၤခဲလၢတၢ်နၢ် ဟူအသိးဒီး ပုၤကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့ဘၣ်သးတၢ်နၢ်
ဟူဒးန့ၣ်တၢ် တၢ်တနၢ်ဟူ ဘၣ်ထွဲလၢတၢ်တိာ် ဟ်အလိာ်ဆိ န့ၣ် :

- တၢ်ကီၤခဲ အိၣ်ဒီး တၢ်နၢ်ဟူ လၢ နၢ်တခါ မ့တမ့ၢ် ခံခိလိာ်
- တၢ်ကလုာ်အသိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ နၢ်ဟူဘၣ်ကီၤခဲ (အထီ မ့တမ့ၢ်အဖျၢၣ်)
- တၢ်အသိၣ်ဒိၣ်သိၣ် ဆံးလၢ နၢ်ဟူဘၣ်ကီၤခဲ (အထီ မ့တမ့ၢ် အဖျၢၣ်)
- တၢ်ဆါလၢ ကသံၣ်ပုၤမၤ တၢ်ဖိ ကူၣ်စါတန့ၣ်ဘၣ် (ကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် သရၣ်မ့ၣ်လၢ ကွၢ်ပုၤဆါ)

ာ်ကတိၤကျိၣ်တၢ်ကံၢ် စၢ်ဘါစၢ် န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

ဖဲ ကိၣ်ဖိတဂၤလိၣ်ဘၣ် တၢ်တုၤတၢ်တိၢ် ဟံၣ် လီၤလီၤ ဆိဆိခီဖျိ :

- တၢ်လီၤဆိသ့ၣ် တဖၣ် လၢ ကိၣ်ဖိတဂၤန့ၣ် ကတိၤတၢ်ဒ်လဲၣ်/မၤသီၣ် တၢ်ကတိၤ အကလုၢ်ဒ် လဲၣ် ဒီး/ မ့တမ့ၢ် နၢ်ပၢ် ဒီးသူၣ်ကျိၣ်ဖဲ ကိၣ်ဖိ တၢ်ကတိၤ အကျိၣ်
- တၢ်ကလုၢ်အကံၢ်အစီ မ့တမ့ၢ် တၢ်သီၣ်ဒိၣ်
- မၤဒီး တၢ်ကလုၢ် သၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကလုၢ် တစံးတက့
- လၢ အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤ ကတိၢ်
- တၢ်ကတိၤ အကလုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် ကီၤခဲ လၢကနၢ်ပၢ်
- တၢ်နၢ်ပၢ်, တၢ်မၤလိၤဒီး သုလံာ်မဲၣ် ဖျါၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်သုလံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဂြၢ်မၢ် ဒီး လံာ်ကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
- လၢ ဟိၣ်ထွဲ ကျိၣ်အတၢ်ပနီ အကျဲလၢမၤသ့ၣ် ညါတၢ်

တၢ်ထံၣ် အဂံၢ်စၢ် ဘၢစၢ် န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

ဖဲ ကိၣ်ဖိတဂၤ လိာ်ဘၣ် တၢ်တုၤတၢ်တိာ်ဟံၣ် လီၤလီၤဆီဆီ ခိဖျိတၢ်ထံၣ် အဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ် ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး

- တၢ်ကသံၣ်လံာ်ဟံၣ်ဖျါ တခါ လၢမဲာ်ချံကသံၣ် သရၣ်တဂၤ မ့တမ့ၢ် မဲာ်ချံကသံၣ်သရၣ်လီၤ ဆီ လၢအဟံၣ်ဖျါကိၣ်ဖိန့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ် လၢ ကူစါ တသ့ဘၣ်ကိၣ်ဖိန့ၣ် တၢ်ထံၣ် အဂံၢ်အဘၢစၢ် အဝဲ မၤဘျီဘၣ် က့ၤ တန့ၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်သရၣ် အ တၢ် ကူစါ, တၢ်ကူစါယါဘျါ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ်မဲာ်ထံကျါ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ
- တၢ်သ့ဖံးသ့မၤ တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆါ တဲာ် လၢ န့ၣ်အဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီး တၢ်မၤန့ၣ်အါထီၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်(တၢ်အဒီး တၢ်မဲာ် တထံၣ် လံာ်,တၢ်ဖိတၢ်လံာ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်အဂီၢ်)လၢ တၢ်ထံၣ်တၢ်ဂံၢ်စၢ် ဘၢစၢ် အဃိ န့ၣ်လီၤ

တၢ်နၢ် တအၢန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်လိၣ်ဘၣ် လၢ တၢ်တုၤတၢ်တိၢ်ဟ် အလီၤဆီ ခိဖျိ တၢ်ထံၣ် ဒီးတၢ်နၢ်ဟူ တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ် အဂီၢ်ဟ်ဃုာ်ဒီး :

- ြာ်ဒီး တၢ်နၢ်ဟူ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထံၣ်တၢ် ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ခံမံၤ အကျါ တမံၤမံၤ ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်တဖျါဆံ့ မ့တမ့ၢ် တၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢ တဘၣ်လီၤဘၣ်စးလၢတၢ်ဃုာ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လီၤလၢ အလိၣ်ဘၣ်အါထီၣ် တၢ်ဒီးစဲး မ့တမ့ၢ်...
- တၢ်အကြၢးအဘၣ် လၢတၢ်ထံၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်နၢ်ဟူ က့ၢ်ဂီၤ တဘၣ်ဒီး
- အိၣ်ဒီး နီၣ်ခိတၢ်ဂ့ၢ် ကီ လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်သ့ၣ်ညါ အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်

သး အတၢ်ဟံသ့ဟံသး က့ၣ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ် န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်လိာ်ဘၣ်လၢ တၢ်တ့တၢ်တိာ်ဟံ အလီၤဆိ ခိဖျိသးဒီး တၢ်ဟံသ့ဟံသး
လိာ်ဘၣ်သ့တဖၣ် ခိဖျိတခါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ် ဒ်အဖီလၢ :

- မၤလိတၢ်တသ့ဘၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤ သ့တဖၣ် အဃိ
- တၢ်တသ့တဘၣ် လၢ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ် / တၢ်ဟံဂၢၢ်ဟံကျၢၤ တၢ်ရဲလိာ် မ့ၢ်လိာ်သ့တဖၣ်
- တၢ်သးတမ့ၢ် / တၢ်သးဟးဂီၤ လၢအကဲထီၣ်အသးထီၣ်
- နီၣ်ခိတၢ် ပနီၣ်သ့တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျံၤတၢ်သ့တဖၣ်

တၢ်အဃံ အကွဲတၢ်ဂံၢ် စၢ်ဘါစၢ် န့ၣ်မွၢ် မနူၤလဲၣ်?

ဖဲကိၣ်ဖိတဂၤ လိာ်ဘၣ်တၢ်တုၤတၢ်တိာ် ဟံၣ်အလီၤဆီ ခိဖျါ ဖဲဖီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခါ တၢ်ကိတၢ်ခဲ အိၣ်ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဆံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်တလၢ အယံာ်အသီ **60** ,တၢ်ဘၣ်ဒိအကံၢ်အစီ , တၢ်အချ့, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအလီတံာ် ဒီးအစ့ၤကတၢၢ် တၢ်လီၤခံခါ ဟံၣ်ဖျါလၢအဖီလၢ:

- တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဆံးသ့ၣ်တဖၣ်(တၢ်သုလၢစု သ့ၣ်တဖၣ်, စုမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်)
- တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖးဒိၣ် သ့ၣ်တဖၣ် (တၢ်ဟး ,တၢ်ညၣ်ထူၣ်အဒိၣ် တၢ်ကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်)
- မၤတၢ်လၢ နနီၣ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲ

တၢ်ကံၢ်စၢ်ဘၣ်စၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့အၣ်န့ၣ် မ့ၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်?

ဖဲကိၣ်ဖိ တၢ်လိၣ်ဘၣ် တၢ်တုၣ်တၢ်တိၣ်ဟ် ခိဖျါ တၢ်ဆူအိၣ်ချ့ တၢ်အိၣ်သး :

- ကသံသရၣ် အလံာ်ဟ်ဖျါ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချ့တၢ်အိၣ်သးလၢအမုၢ်လၢလၢ အဆၢကတီၢ် အစ့ၤကတၢၢ် အသီ60
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်အိၣ်သး န့ၣ် မၤဘၣ်ဒိ တၢ်သးဖုံ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ဟိၣ်သးဝး

အိပ်တံ့စ့စ့ အလွှ်တၢ်ဆါ နှံ မ့ၢ် မနုၤလဲၣ်?

ဖဲကို ဖိတဂၤ လိပ်ဘၣ် တၢ်တ့တၢ်တိၢ်ဟ် ခီဖျိ တၢ်လီၤဆိသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲ :

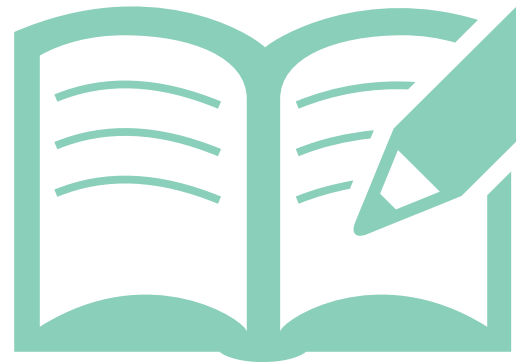
- တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ် တၢ်ဆဲးကျးဆဲးကျိး
- အိပ်ဒီးတၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ်တဂၤဘၣ်တဂၤ လၢပုၤအဂၤ ဒီး တၢ်ဆဲးကျဲးဆဲးကျိး ဒီး တၢ်လိာ်ကွဲ လၢ ဆိတလဲအီၤညီ
- တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ်လၢတသ့တၢ်ကတိၤအဖျါၣ် သ့က့ၢ်ဂီၤတၢ်ကတိၤ မၢ်ချံတၢ်ဆဲးကျိး တၢ်နဲၣ်စ့နဲၣ်ခိၣ် ဒီး မၢ်သ့တၢ်ဟ်မၢ်ဟ်နါ သ့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ ဒီး တၢ်နၢ်ပၢ်အိပ်လၢ တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ် တၢ်နၢ်ပၢ် လၢ ပုၤကညီအဂၤ သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဆိကမိၣ် ဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ် တၢ်ကျဲၤဘၣ် တၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သး
- ဒုးကဲထီၣ်တံၤသကိး သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ်ပနီၣ် မၤကဒီး တၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးသ့ၣ်တဖၣ် လၢအမၤညီန့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
- ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဒ်သိးသိးတၢ်လၢကမၤညီန့ၢ်ကိးဘျီကိးဘျီ တၢ်အဒိဘၣ်ဃးတၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သး ဒီး တၢ်သးအိပ်
- တၢ်သးညီ မ့တမ့ၢ် တၢ်သးတညီ ဘၣ်လၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သဲ တၢ်ထိးဘၣ်တၢ်နၢ် တၢ်ကပီၤ သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်လၢခိၣ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ဒိတၢ်ထံးန့ၣ်မ့ၢ်မၤလဲၣ်?

ဖဲကိၣ်ဖိတၢ်လၢ လိၣ်ဘၣ် တၢ်တုၤတၢ်တိၢ်ဟံး လီၤဆီ ခိၣ်ဖျါ ခိၣ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံး ကဲထီၣ်လၢ နီၣ်ခိၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိလၢအချၢအယံး အစၢကတၢၢ်အသီ **60** ဒီးတၢ်စံးဆၢ ဖဲ တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တခါ မ့တမ့ၢ် အါ န့ၣ်တၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ် အဟံးဖျါလၢအဖီလၢ:

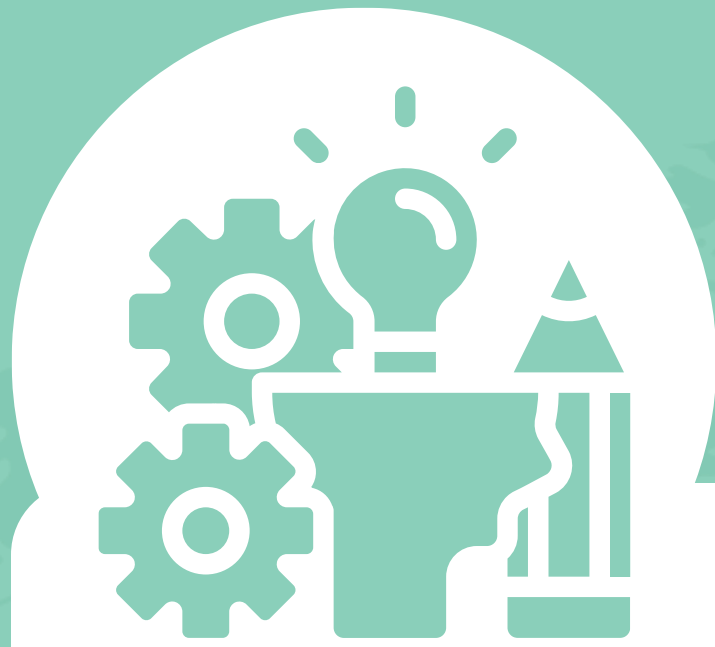
- တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ် တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသး တၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ် တၢ်သးဆူၣ် တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထံၣ် တၢ်စံၣ်ညီၣ် ဃုၣ်လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤ တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိအကျဲ ဒီး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကျဲၤ တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်လၢ တၢ်မၤလိလီၤဆီ

တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်လၢ တၢ်မၤလိလီၤဆီ န့ၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

ဖဲကိၣ်ဖိတဂၤ လိာ်ဘၣ်တၢ်တုၤတၢ်တိာ်ဟံၣ်လီၤဆီခီဖျိ :

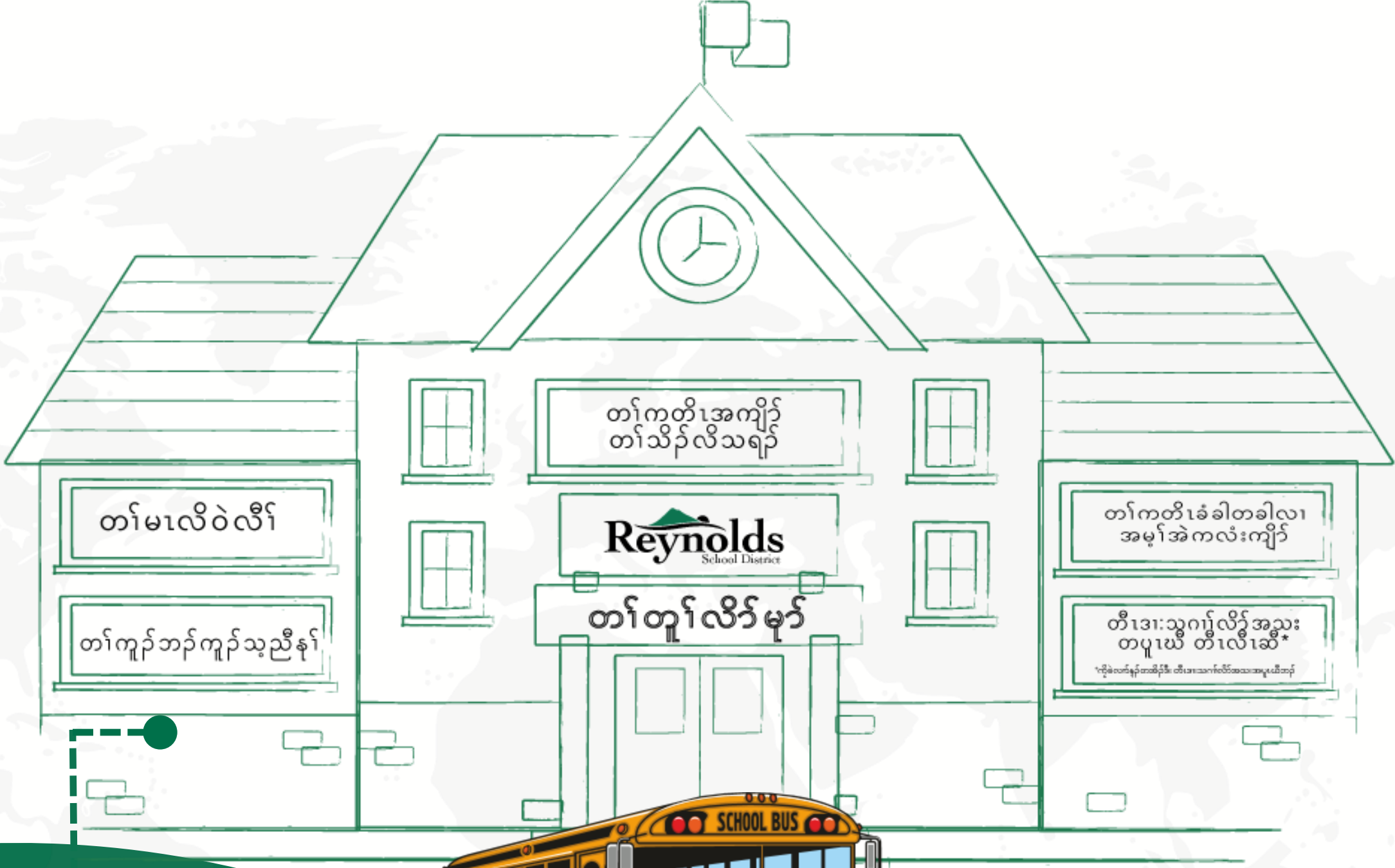
- တၢ်သ့ၣ်ညါဆိကမိာ် တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘၢ န့ၣ် အရ့ၣ်ဒိၣ်လၢတၢ်မၤလိခဲလၢအဂီၢ်
- တၢ်သ့ၣ်ညါဆိကမိာ်တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တခါ န့ၣ်မၤဘၣ်ဒိတၢ်မၤလိ
- တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်ထီၣ်သတြီၤပုၤလၢသးအန့ၣ်အခါဒိသးသိး
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်ခီဖျိလၢ တၢ်န့ၣ်လိတလၢပဲၤ
တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်လၢအဲကလံးကျိာ်မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဃးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤ

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်စၢ်ခံ န့ၣ်မ့ၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်?

ကိုဖိတၢ်ဂၤလၢ အသးအိၣ်တၢ်ခံန့ၣ် န့ၣ် လိၣ်ဘၣ် တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဟံၣ်လီၤဆီၣ်ဖျိ
တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ် လီၤဆီ သ့ၣ်တဖၣ်ဖဲခံမံၤ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်ဒ်တၢ်လီၤ
သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အဟံၣ်ဖျါလၢအဖီလၢ :

- တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ်
- မၤဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ (တၢ်သ့ဖံးသ့မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်အိၣ်မူကိးမ့ၢ်န့ၣ်)
- နီၣ်ခိတၢ်ဟးတၢ်ဂၤ
- တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်လိာ် သးတၢ်တူၢ်ဘၣ်
- တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဆိကမိၣ်

ကိုလီဆီ

ကိုလီအိၣ်ဒီး
တီၤဒၢးသွၣ်လိၣ်အသးတ
ပုၤယီၤ

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ တၢ်ဟံလီၤဒီး တၢ်နဲၣ်လိတၢ်ဃုထၢသ့ၣ်တဖၣ်